

Res Claritatis MONITOR

publicistický čtrnáctideník

ročník XII., číslo I

18. I. 2015 / neprodejné

Z OBSAHU	Ježíš je spásou každého člověka a každého národa. Poselství papeže Františka	04
	Mučedníci komunismu: Vasile Aftenie a Valeriu Traian Frențiu	06
	Bratr je víc než bližní. Jak můžeme pomoci pronásledovaným křesťanům	07
	Pohled na liturgii: Liturgická hudba	12

TRADICE OTCŮ

Ze spisu „Pět set kapitol“
od svatého opata Maxima
Vyznavače (kolem 580–662)

Kdo mě miluje, praví Pán, bude zachovávat má přikázání. A také: To je mé přikázání: Milujte se navzájem. Kdo tedy nemiluje bližního, nezachovává přikázání. Kdo ovšem nezachovává přikázání, ten ani nemůže milovat Pána.

Blahoslavený je člověk, který je s to milovat každého člověka stejnou měrou.

Kdo miluje Boha, miluje samozřejmě i bližního. Takový člověk ovšem nemůže strádat peníze, ale s božskou štedrostí je rozdávat: poskytnete každému z těch, kdo strádají.

Kdo podle Božího vzoru dává almužnu, nečiní rozdíl mezi hmotnými potřebami člověka dobrého a zlého, nebo spravedlivého a nespravedlivého, a rozdávat každému podle náležité potřeby; i když z náklonnosti k dobru přece jen dává přednost tomu, kdo vyniká ctností a snahou, před tím, kdo je nešlechtný.

Láskyplné smýšlení se však neprojevuje jen štedrými almužnami, nýbrž daleko více poskytováním Božího slova a prokazováním služby v časných potřebách.

Kdo se opravdově a z celého srdce odřekne věcí tohoto světa a bez jakéhokoli pokrytectví s láskou pomáhá bližnímu, rychle se osvobodí od veškerých vášní a neřestí a jeho údělem bude Boží láska a poznání.

[...] *Neříkejte, praví Boží muž Jeremiáš, že jste chrám Boží. A ty také neříkej, že tě může spasit pouhá sama víra v našeho Pána Ježíše Krista. To je nemožné, musíš prokázat lásku k němu i v činech. Vždyť pokud jde o prostou víru: I zlí duchové věří, a přesto se třesou hrůzou.*

Úkolem lásky je z duše rád prokazovat svému bližnímu dobro, být velkodušný a trpělivý; a také užívat věcí správným způsobem.

Foto: © Tony Fritsch, <http://tonyfritsch.photoshelter.com>

Nemůžeme jen zdálky přihlížet

Moudrý božský Tvůrce se o své stvoření dobře postaral. Každý člověk je jím vybaven mimořádným způsobem. Táhne k domovu, místu, kde se narodil, a k lidem, kteří jsou mu oporou. V poslední době se ve světě šíří pronásledování těch, kteří se „provinili“ jen tím, že smýšlejí jinak. Jsou mezi nimi i mnozí křesťané. Ti jsou vyháněni ze své vlasti, ze svých domácností z hodiny na hodinu a rázem se ocitají jako bezdomovci a utečenci v území „nikoho“. Strádají. Jsou tak odkázáni na pomoc druhých. Nemůžeme jen zdálky přihlížet. Naštěstí v oné lidské výbavě je i solidarita. Ochota sdílet osud druhého, vnímat jeho nouzi a strádání, nemyslet jen na své zajištění pohodlí a otevřít, ba naklonit své srdce trpícím. Nyní je ten pravý čas, abychom se jako křesťané neuchylovali jen k vnějším a neosobním prohlášením, že „se musí něco stát“, že „by se mělo“ ohroženým a pronásledovaným bližním

pomáhat, ale abychom se sami zasadili o aktivní řešení věcí: vpustili do svých domácností, ke svému domácímu stolu, do svého rodinného prostředí alespoň některé z těch, kteří nemají nic z toho, co zatím máme my. Současný stav lze dokonce považovat za zkoušku naší víry, i když je nám křesťanům, a katolíkům zvláště, známo, že „utrpení a krev Kristových mučedníků se stává semenem nových křesťanů“ a „když v těle Kristově trpí jeden úd, trpí všechny údy ostatní“. A svatý Petr, vězněný pro víru v Krista, mohl počítat s modlitbami a duchovní posilou druhých. Vrátit současným vyhnáním a pronásledovaným křesťanům jejich domov sice nemůžeme. Na to naše omezené síly nestačí. Můžeme jim však s křesťanskou láskou podat třeba jen „sklenici vody solidarity“, kterou Kristus jistě odmění.

*Mons. Jan Baxant
biskup litoměřický*

Fr. Pierbattista Pizzaballa OFM
Foto: <http://www.proterrasancta.org>

„Čím více ran, tím více síly,“ říká kustod Svaté země o blízkovýchodních křesťanech

„Máme za sebou dramatický a převratný rok,“ říká pro italský list *Famiglia Cristiana* (30. 12. 2014) kustod Svaté země fr. Pierbattista Pizzaballa OFM. Je přesvědčen, že rok 2014 byl zlomovým okamžikem, po kterém už nic nebude jako dřív. „Vznik kalifátu zamíchal karty a změnil pravidla hry,“ vysvětluje. „Islámský stát se podepsal na obrovské transformaci vztahů mezi muslimy navzájem a také mezi muslimy a křesťany. Při analýzách je nutné vyhybat se zjednodušení a ztrátě paměti. Jde tu především o válku mezi muslimy, tedy sunnity a šíity, a jejich mezinárodními a náboženskými podpůrci. Křesťané nejsou prvotním cílem teroru ze strany kalifátu. Jako řada ostatních lidí se stali objektem strašlivé války, která má také různé vazby na Západ a jeho rozličné zájmy.“

Novinkou je podle něj také odsouzení tzv. Islámského státu z muslimské strany. Prosincové prohlášení káhirské univerzity al-Azhar, největšího islámského kulturního centra na světě, vůbec nebylo samozřejmostí. Tato reakce vrchní islámské autority posílila rovněž náboženské menšiny na Blízkém východě. Dnes jsou tu všichni méně bázlivi a nesmělí, soudí fr. Pizzaballa, počítaje v to i křesťany. „Vede se jim zle, ale jsou silnější. Vyšli ze své negativní ustrašenosti. Pronásledování je povzbudilo k odvaze.“ A to rovněž díky přístupu papeže Františka, podotýká dále fr. Pizzaballa. „Papež nemluví o civilizačním střetu, což by vlastně události ospravedlňovalo, ale naléhá na dialog, pohled do očí, ať už na druhé straně stojí kdokoli, včetně Islámského státu. Papežův styl naznačuje cestu k možnému řešení konfliktu.“

Kustod Svaté země nicméně předvídá ještě dlouhé období nestability a napětí. Na druhé straně však doufá v reakci, která by vznikla mezi samotnými blízkovýchodními národy, a to zejména rozhodným odmítnutím jedovaté směsice víry, politiky a národnosti, která ničí jejich země. Pozitivní signály spatřuje v činnosti malých skupin, složených z „tvrdohlavých a paličatých lidí, kteří pokračují v diskusích, konfrontaci a dialogu v mnoha zemích, včetně Izraele a Palestiny“. Oceňuje jejich debatu o občanství, které předchází každé jiné příslušnosti. „Doufejme, že řada takovýchto nepatrných činností povede k perspektivě, která bude méně mlhavá než ta současná. Blízký východ musí nalézt řešení sám pro sebe,“ uzavírá.

RaVat

Tříkrálová sbírka 2015

V prvních lednových týdnech se v mnoha obcích a městech České republiky konala tradiční Tříkrálová sbírka, jejíž výtěžek je určen na pomoc lidem v nouzi. Sbíрку pořádá Charita ČR s podporou Nadace České spořitelny.

„Koledování se zatím daří,“ komentoval průběh sbírky její hlavní koordinátor Marek Navrátil. „Počet kolednických skupinek – letos jich máme zatím nahlášeno 19 726 – je podobný jako v loňském roce, kdy jich bylo 19 115. Pokud nám počasí zůstane nakloněno a výrazně se nezvýší nemocnost koledníků, mohl by být výnos skutečně podobný jako ten loňský,“ dodává Navrátil. Výnos sbírky v roce 2014 přesáhl 82 milionů korun.

Výtěžek sbírky bude tradičně využit zejména v regionech, kde budou peníze vykoledovány, desetina výnosu pomůže v zahraničí. Z výnosu bude například rekonstruován Denní stacionář Effeta pro lidi s mentálním postižením a autismem v Brně, budou podpořeny děti ze sociálně slabých rodin v Českých Budějovicích, peníze půjdou na vybavení a provoz Střediska rané péče pro děti s postižením Sluníčko v Hradci Králové, na rehabilitaci dvou dětí po mozkové obrně z Děčína.

Příspěvek do sbírky lze také zasláním dárcovské SMS ve tvaru DMS KOLEDA na číslo 87 777 (Cena DMS je 30 Kč, na pomoc potřebným půjde 28,50 Kč. Službu provozuje Fórum dárců.). Sbíрку je možné podpořit také příspěvkem na účet Tříkrálové sbírky číslo 66008822/0800 u České spořitelny, VS 777.

Charita ČR

168 milionů dětí ročně koná otrockou práci

168 milionů nezletilých je v dnešním světě nuceno konat otrockou práci, z nichž 115 milionů ve věku 7–17 let je nuceno pracovat v rizikových oblastech, jako je hornictví či stavebnictví. 22 milionů dětí umírá v důsledku pracovních úrazů. Způsobuje to také nedostatek bezpečnostních a zdravotnických opatření. Informuje o tom Mezinárodní organizace práce (OIL) sídlící v Ženevě. Fenomén dětské práce se vyskytuje nejenom v rozvojových zemích, připomíná ženevská agentura OSN, ale také v rozvinutých průmyslových zemích. Největší počet dětí je zneužíván k práci v zemědělském sektoru, kde jich pracuje ročně 98 milionů. V oblasti služeb je nuceno pracovat 54 milionů dětí a v průmyslu 12 milionů.

RaVat

RC Monitor si můžete objednat na adrese: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz nebo na internetových stránkách <http://res.claritatis.cz>. Zde se také můžete zaregistrovat, máte-li zájem o pravidelné zasílání zpráv e-mailem. Periodikum je distribuováno zdarma a lze jej v požadovaném počtu kusů objednat na adrese redakce. Jeho vydávání je možné jedině díky zaslaným darům, které pokrývají náklady na tisk a distribuci. Náklady na jedno číslo jsou přibližně 24 Kč, což za rok činí 576 Kč. Všem dárcům Pán Bůh zaplať. Dary lze podle § 15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.

Papežova soustrast a další reakce na pařížský atentát

Svatý otec František prostřednictvím státního sekretáře kard. Parolina vyjádřil soustrast rodinám, které oplakávají oběti atentátu v redakci týdeníku *Charlie Hebdo*. Papež se v modlitbě spojuje s jejich bolestí a se smutkem všech Francouzů, čteme v kondolenci. Petrův nástupce opětovně odsuzuje násilí, které vede k mnohému utrpení, a prosí Boha o dar míru. Papežův soustrastný telegram se uzavírá prosbou o Boží požehnání pro zasažené rodiny a Francii.

Kondolence a odsouzení atentátu v sídle francouzského satirického týdeníku přicházejí od všech náboženských představitelů. Od masakru, hodnoceného jako dílo profesionálních teroristů, se distancovala Liga arabských států i nejvyšší autorita sunnitského islámu, káhirská univerzita al-Azhar. Jednohlasné odsouzení vyslovilo sdružení francouzských muslimských komunit. Čtyři francouzští imámové se shodou okolností v době atentátu účastnili středeční generální audiece papeže Františka.

Dalil Boubakeur, rektor Velké mešity v Paříži, Vatikánskému rozhlasu řekl: „Byl to šok také pro všechny muslimy. Stejně jako celá francouzská společnost rozhodně odsuzujeme atentát a pokus prezentovat jej tak, jako by měl co do činění s islámem. Odsuzujeme vraždu a útok na život.“

Mluví Francouzské biskupské konference mons. Olivier Ribadeau Dumas vyzývá zejména ke klidu a bratrství v nynější situaci: „Je třeba zachovat opatrnost a nepospíchat s rychlými závěry. A je také nezbytné připomenout si dvě zásadní věci: za prvé, nesmíme propadnout násilí. Za druhé, musíme žít bratrství v dialogu.“

Útok odsoudilo také Ústředí muslimských obcí v České republice. Označilo ho za hanebný čin, jenž nemá s islámem nic společného. Rodinám obětí vyjádřilo nejhlubší soustrast. Vyzvalo ke zdrženlivosti a smířlivosti.

Ra Vat, ÚMO

Vatikán uvolnil 3 miliony eur na boj s ebolou

Svatý stolec uvolnil 3 miliony eur (cca 84 milionu korun) pro účinnější pomoc Církve v oblastech epidemie eboly, zejména v Guineji, Libérii a Siere Leone. Papežská rada *Justitia et pax* věnující se míru a sociální spravedlnosti současně vydala dokument, v němž představuje některé strategie pomoci lidem zasaženým virem.

Finance budou použity mj. na nákup zdravotnických potřeb, převoz nemocných a obnovu místních struktur. Část prostředků bude určena pro obyvatele zasažených oblastí, aby se rozvinuly metody překonání epidemie, dále na rodiny a sirotky.

Církev chce lidem pomoci také na psychické a duchovní úrovni: „Církev má jedinečnou schopnost a pověření starat se o tělesné, emoční i duchovní potřeby nemocných a trpících lidí. Někteří jsou v Církvi povoláni k tomu, aby sloužili jako ‚lékaři těla‘, jiní zase mají povolání sloužit jako ‚lékaři duše‘,“ píše se v dokumentu.

Lidé nakažení nemocí se totiž mohou stát obětmi obviňování a opuštění ze strany druhých. Úlohou Církve je pak udržovat naději „i uprostřed strachu a opuštěnosti“.

Kněží a věřící také mohou pomoci duchovním nasměrováním nebo udílením svátosti.

Část financí se proto zaměří i na formaci kněží, řeholníků, řeholnic a laiků, kteří se věnují pastoraci, aby dokázali lépe uspokojit potřeby trpících.

„Církev je přítomná v místních společenstvích, zůstává na místě a neodchází. Lidé se obrací k Pánu ve chvílích strachu a potřeby. Církev je stále mezi nimi jako viditelný svědek přítomnosti Ježíše Krista. Děje se tak především v období těžkostí,“ píše se dále v dokumentu.

Boji proti ebolě se věnují také například Milosrdní bratři, kteří na tento účel v České republice pořádají sbírku (viz <http://www.milosrdni.cz/rubrika/ebola/>).

TS ČBK

Další zprávy najdete na internetových stránkách <http://res.claritatis.cz>.

SLOVO KNĚZE

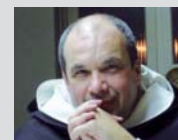
Milí čtenáři, pěkně Vás zdravím v novém roce. Kéž by byl pro všechny rokem pokoje a míru. Za ukončení válečného i teroristického násilí jsme se 1. ledna v Církvi modlili. Klid zbraní a nový nástup odpuštění, respektu a bliženské lásky jsme svěřovali přimlívám Matky Boží – Královny míru.

Pán Ježíš nás učí těmto postojům a jde nám sám příkladem. Vidíme u něj ale též, že se velkému zlu rázně postavil. Ať už šlo o zatvrzelost a pokrytectví některých saduceů a farizeů, či o obchodování v posvátném prostoru Chrámu. I Pánova slova „neodporujte zlému“ a „nastav mu i druhou tvář“ (srov. Mt 5,39) je třeba chápat v kontextu zákazu pomsty; nejde tedy o popření přirozeného práva na obranu. Sebeobranu se můžeme z vyšších pohytek vzdát, jak to učinil i Ježíš, když přijal kříž a nechal se z lásky k nám umučit. Ale chránit slabší a bezbranné proti nespravedlivým útokům je přirozenou lidskou, a zvláště křesťanskou povinností.

Těžko si představit větší nespravedlnost, než je zrůdné násilí, jehož se dopouštějí islámští fanatici na pokojně žijících obyvatelích Sýrie a Iráku. Je dobře si uvědomit, že vinu za statisíce obětí a miliony uprchlíků nenesou jen teroristi posedlí vraždící nenávisť, ale i všichni ti, kdo je z různých ekonomických a geopolitických důvodů podporují a kdo jim ať už přímo nebo zprostředkovaně přes islámské státy dodávají zbraně.

Jak můžeme tomuto zlu současných genocid čelit? Jak můžeme zmírnit utrpení vyhnanců, kteří strádají zimou, hladem, nemocemi v uprchlických táborech nebo na jiných nevyhovujících místech? Kromě vojenské obrany proti dalšímu postupu islamistů je možné také otevřít dveře uprchlým rodinám, které se nemají kam vrátit a jsou rozhodnuté založit nový domov v jiné bezpečné zemi. Nemůžeme pomoci všem, ale můžeme být nápomocni alespoň některým křesťanským rodinám k novému začátku. Společná víra v Krista a sdílení hodnot evangelia zaručuje přitom bezpečnost i plodnost takové pomoci.

fr. Pavel Maria OP

*fr. Pavel M. Mayer OP,
rektor baziliky a strážce
hrobu svatě Zdislavy*

JEŽÍŠ JE SPÁSOU KAŽDÉHO ČLOVĚKA A KAŽDÉHO NÁRODA

Vánoční poselství papeže Františka *Urbi et Orbi*

Betlém v uprchlickém centru Mar Elia v iráckém Erbilu. Foto: © Tony Frič, <http://tonyfric.photoshelter.com>

Drazí bratři a sestry! Požehnané Vánoce!

Ježíš, Syn Boží a Spasitel světa se nám narodil. Narodil se v Betlémě jedné paně, čímž splnil dávná proroctví. Panna se nazývá Maria, její manžel Josef.

Jsou to prostí lidé, plní naděje v Boží dobrotu, kteří přijmou Ježíše a rozpoznají jej. Duch Svatý tak osvětlil i betlémské pastýře, kteří pospíchali k jeskyni a klaněli se Dítěti. Potom Duch Svatý přivedl do jeruzalémského chrámu starce Simeona a Annu a tito skromní lidé v Ježíši rozpoznali Mesiáše. „Neboť moje oči uviděly tvou spásu – zvolal Simeon – spásu, kterou Bůh připravil pro všechny národy“ (Lk 2,30).

Pokoj Blízkému východu

Ano, bratři, Ježíš je spásou každého člověka a každého národa!

Jeho, Spasitele světa, dnes prosím, aby střežil naše bratry a sestry z Iráku a Sýrie, kteří již dlouho trpí probíhajícím konfliktem a spolu s příslušníky jiných etnických a náboženských skupin jsou vystaveni brutálnímu pronásledování. Kéž jim

Kéž Narození Páně přinese naději všem uprchlíkům, dětem, dospělým a starým lidem celého světa, kéž promění lhostejnost v blízkost a odmítání v pohostinnost.

Narození Páně přinese naději stejně jako četným uprchlíkům a utečencům, dětem, dospělým a starým lidem tohoto regionu i celého světa; promění lhostejnost v blízkost a odmítání v pohostinnost, aby ti, kteří jsou nyní zkoušeni, obdrželi humanitární pomoc, která jim umožní přežít tuhou zimu, vrátit se do vlasti a důstojně žít. Pán ať otevře srdce lidí důvěře a daruje svůj pokoj celému Blízkému východu, počínaje zemí, která byla požehnána jeho narozením, a podpoří úsilí těch, kteří jsou aktivně zapojeni do dialogu mezi Izraelci a Palestinci.

Pokoj Ukrajině

Ježíši, Spasiteli světa, střež ty, kteří trpí na Ukrajině a dopřej oné milované zemi, aby překonala napětí, přemohla nenávisť a násilí a zahájila novou cestu bratrství a smíření.

Pokoj zemím Afriky

Kristus, Spasitel, ať daruje pokoj Nigérii, kde je prolévána další krev a mnozí lidé jsou neprávem odloučeni od svých blízkých a drženi v zajetí nebo masakrováni. Vyprošuji pokoj zvláště Libyi, Jižnímu Súdánu, Středoafričké republice a různým regionům Demokratické republiky Kongo, a žádám, aby ti, kdo nesou politickou odpovědnost za vedení dialogu, překonali rozpory a vytvářeli trvalé bratrské soužití.

Slzy Dítěte Ježíše

Ježíš ať zachrání četné dětské oběti násilí, pokoutního obchodování a obchodu s lidmi anebo donucené stát se vojáky. Tolik dětí je zneužíváno! Ať přinese útěchu rodinám dětí zabitých minulý týden v Pákistánu. Ať je nablízku těm, kdo trpí nemocemi, zvláště obětmi epidemie eboly, zejména v Libérii, v Sierra Leone a v Guineji. Ze srdce povzbuzuji ty, kteří odvážně pomáhají nemocným a jejich příbuzným, a naléhavě vyzývám k zajištění asistence a nezbytných terapií.

Dítě Ježíš. Moje myšlenky zalétají ke všem dětem, které byly dnes zabity a týrány, jak k těm, kterým se tak stalo ještě před narozením, protože se jim nedostalo velkodušné rodičovské lásky jejich rodičů a byli pohřbeni v egoismu kultury, která nemiluje život; tak k dětem, které byly nuceny uprchnout před válkami a pronásledováním, byly zneužity a vykořisťovány před našima očima s naší mlčenlivou spoluvinou a k dětem zmasakrovaným bombardováním i tam, kde se narodil Boží Syn. A stále křičí nevinné mlčení těch, které zahynuly

Herodovým mečem. Na jejich krvi dnes spočívá stín nynějších Herodů. Opravdu mnohé slzy se o těchto Vánocích mísí se slzami Dítěte Ježíše.

Naše oči uviděly tvou spásu

Drazí bratři a sestry, kéž Duch Svatý dnes osvíti naše srdce, abychom mohli v Dítěti Ježíši narozeném v Betlémě rozpoznat

spásu darovanou Bohem každému z nás, každému člověku a všem národům země. Kristova moc, která je osvobozením a službou, ať se dá pocítit četným srdcím těch, kdo trpí válkami, pronásledováním a otroctvím. Kéž svojí krotkostí tato božská moc odstraní tvrdost ze srdcí mnoha mužů a žen pohroužených do světskosti a hostejnosti. Kéž jeho vykupitelská moc

promění zbraně v pluhy, ničení v kreativitu, nenávisť v lásku a něhu. Tak budeme moci s radostí říci: „Naše oči uviděly tvou spásu“.

Požehnané Vánoce všem!

*Přeložil P. Milan Glaser SJ
Radio Vaticana
(Mezitimulky redakce)*

TERORISMUS JAKO PROBLÉM ISLÁMU

Několik hodin po útoku na sídlo týdečníku *Charlie Hebdo* se ve francouzské televizi střídaly scény z otřesené Paříže s pohledem na baziliku sv. Petra. Tentokrát ovšem nikoli kvůli papežovi. Všichni chtěli od francouzských muslimských předáků uslyšet, že terorista a vyznavač islámu není jedno a totéž a potažmo ne každý z pěti milionů francouzských muslimů je terorista. Shodou okolností právě toho dne pobýval předseda Francouzské rady pro muslimský kult spolu s několika významnými imámy ve Vatikánu. Na generální audienci byli dokonce představeni papežovi, který podle svého zvyku každého z nich požádal o modlitbu za sebe, což imámové hodnotili vysoce pozitivně. V radostné atmosféře odcházejí z audiencie právě ve chvíli, kdy přichází zpráva o útoku a o několik minut později s nimi novináři natočili první vyjádření – s vatikánskou bazilikou v pozadí.

Souběh zcela náhodný, leč velmi nešťastný. V očích průměrného diváka, tedy člověka nábožencky negramotného, se barbarský útok slije v jeden celek se všemi náboženstvími, ačkoli křesťanství nemá s terorismem nic společného. Naše náboženství a islám jsou dva zcela různé světy, naše cesty se rozcházejí už ve výchozím bodě a mezi námi je propast. Velmi jasně to vysvětlil Benedikt XVI. v proslulé a jak čas ukazuje i prorocké řezenské přednášce. Stojí za to přečíst si ji znovu.

Terorismus je skutečně jedním z problémů islámu. Mnozí jeho představitelé samozřejmě útoky rezolutně odsoudili.

Jak později komentoval vatikánský specialista na islám Samir Khalil Samir, jejich prohlášení byla rozumná a vyvážená. Když však mluvili o tom, že islám nemá s útoky nic společného, bylo možné postřehnout jisté rozpaky – dodal egyptský jezuita. – Věděli totiž, že fakta mluví jinak. 80 % všech teroristických atentátů

Pařížský pochod proti terorismu
Foto: Flickr, anw.fr (CC BY-NC-SA 2.0)

Aby se islám stal náboženstvím míru, musel by od základu reinterpretovat Korán, odmítnout násilí a uzнат svobodu svědomí.

na světě bylo spácháno ve jménu islámu. Jak zdůraznil profesor Samir, k tomu, aby se islám stal náboženstvím míru, je nezbytné od základu reinterpretovat Korán, odmítnout násilí a uzнат svobodu svědomí. Dnes se k tomu ovšem v islámu nikdo nemá. A co hůř, nesouhlasí s tím Saúdská Arábie, která si štědrě rozdáv

vanými miliardami zjednáva sympatie muslimů na celém světě.

Problém spojení islámu a násilí není nový. Nedávno se tato otázka znovu vynořila v souvislosti se zločiny Islámského státu. Jiný římský islamolog, P. Laurant Basanese SJ z Papežské gregoriánské univerzity, tehdy upozorňoval, že je příliš kvapně kvalifikovat džihádisty jako odpadlíky od islámu. Jejich náboženství je totiž jednou z možných interpretací Koránu. Podobného názoru je také P. Samir, který připomíná, že chování džihádistů se odvolává na slova a gesta připisovaná Mohamedovi a na jeho jednání.

Dalším problémem je svoboda svědomí, jeden ze základních kamenů naší civilizace. Kardinál Jean-Louis Tauran, předseda Papežské rady pro mezináboženský dialog, vede jménem Vatikánu dialog s různými, více či méně radikálními proudy islámu. V rozhovoru pro Vatikánský rozhlas přiznal, že žádný z oficiálních partnerů dialogu není schopen uzнат svobodu svědomí. Žádný! To je věc, s níž se neumějí vypořádat – řekl kardinál Tauran.

Nemá tedy smysl se klamat. Islám ve své současné verzi není slučitelný s evropskou civilizací. Jistě to neznamená, že tomu nemůže být jinak. Bylo by ovšem nutné z gruntu reinterpretovat Korán.

Krzysztof Bronk

*Krzysztof Bronk,
redaktor a publicista*

MUČEDNÍCI KOMUNISMU

Vasile Aftenie a Valeriu Traian Frențiu

Poslední část série textů o mučednících víry v Rumunsku bude věnována řeckokatolickým biskupům a kněžím. V jednom z předchozích čísel jsme už zmínili Iulia Hossu, v dnešním čísle to budou Vasile Aftenie a Valeriu Traian Frențiu.

Fotografie na této straně: <http://ro.wikipedia.org>

Vasile Aftenie

Narodil se 14. června 1899 ve vesnici Lodroman v okrese Alba Iulia v Sedmihradsku. Obecnou školu a gymnázium navštěvoval ve městě Blaj, které bylo od 17. století důležitým centrem věřících řeckokatolického vyznání. V průběhu první světové války byl v roce 1917 povolán k vojenské službě a bojoval na haličské a italské frontě. Po skončení konfliktu začal studovat práva na právnické fakultě v Bukurešti, ale během následujícího roku se rozhodl pro kněžství. V roce 1919 zahájil studia teologie a byl poslán do Říma na papežské řeckokatolické kolegium sv. Athanasia. Složil doktorát z teologie a filosofie.

Po návratu do vlasti jej 1. června 1926 Vasile Suicu, arcibiskup diecéze Făgăraș a Alba Iulia, vysvětil v Blaji

na kněze. Brzy poté se Aftenie stal profesorem teologie na teologické akademii v Blaji a působil zde až do roku 1934. Poté se stal děkanem v Bukurešti. V letech 1937–1939 opět pobýval v Blaji, stal se zde dómským vikářem a rektorem teologické akademie. 12. dubna 1940 jej papež Pius XII. jmenoval světícím biskupem diecéze Făgăraș a Alba Iulia a titulárním biskupem v Ulpianě. 5. června 1940 ho v katedrále v Blaji konsekroval arcibiskup Alexandru Nicolescu. Po smrti tohoto ordináře se Aftenie stal 15. června 1941 apoštolským administrátorem arcibiskupství Făgăraș a Alba Iulia.

V temných sklepeních

Po nástupu komunistů k moci se stal jako řeckokatolický biskup pro režim nepřátelskou osobou. 28. října 1948 byl poslán do pracovního tábora v Dragoslavele a od února 1949 byl s dalšími pěti řeckokatolickými ordináři zadržován ve vězení v bývalém klášteře v Căldărușani. V květnu 1949 byl izolován od ostatních, odvezen na ministerstvo vnitra a v temných sklepeních vyšetřován a mučen. Výměnou za jeho konverzi k pravoslavné církvi mu byla nabízena svoboda i biskupský stolec. Oboje však odmítl. Zlomen trýzněním byl převezen do věznice ve Văcărești Sighet, kde 10. května 1950 zemřel. Rakev s jeho ostatky byla tajně převezena na katolický hřbitov v Bukurešti-Bellu, pohřební obřad vykonal v noci za asistence tajné policie kněz. Na jeho hrobě byl vztyčen skromný dřevěný kříž s iniciálami AV. V roce 1990 byl na jeho hrobě vytvořen důstojný pomník z mramoru. V roce 2010 byly jeho ostatky exhumovány a v současnosti probíhá proces jeho beatifikace.

Valeriu Traian Frențiu

Narodil se 25. dubna 1875 ve městě Reșița (rumunsky Reșița) na území Banátu v tehdejší Rakousku-Uhersku. Jeho otec Joachim byl řeckokatolickým knězem. Valeriu navštěvoval obecnou školu a gymnázium v Blaji. Poté se rozhodl následovat svého otce a vstoupil do kněžského semináře v Budapešti. Po teologických studiích byl vysvěcen na kněze 28. září 1898. Po vysvěcení získal stipendium pro studium na Institutu sv. Augustina ve Vídni, kde o čtyři roky později obhájil doktorát z teologie. V letech 1904–1912 působil postupně v diecézi Lugoj jako farář, děkan a kancléř biskupství. 14. prosince 1912 byl jmenován biskupem diecéze Lugoj a 14. ledna 1913 byl konsekrován v Blaji arcibiskupem Ioanem Mihaly Apșa. Ve své diecézi se věnoval vzdělávání kněží a zřídil v Lugoji kněžský seminář, podporoval také pastorační laiků, misie, duchovní cvičení,

organizoval poutě, zasloužil se o opravu desítek kostelů a far. V roce 1922 se stal biskupem diecéze Oradea Mare a tento úřad vykonával až do roku 1941, kdy se po smrti arcibiskupa Alexandra Nicolescu stal apoštolským administrátorem arcibiskupství Făgăraș a Alba Iulia.

Ve skrytosti

Za války organizoval podpůrné sbírky pro vdovy a sirotky. V době počínající komunistické nadvlády v zemi se v roce

1947 opět vrátil do čela diecéze Oradea Mare. Stejně jako další řeckokatoličtí biskupové v souvislosti s likvidací této církve v Rumunsku byl zatčen a poslán do pracovního tábora v Dragoslavele a poté, co odmítl přestoupit k pravoslaví, byl v únoru 1949 internován v klášteře Căldărușani. Zde tajně vysvětil na biskupa Cluj-Gherla kněze Ioana Chertese, čímž se podílel na aktivitách „skryté církve“ v Rumunsku. V roce 1950 byl biskup Frențiu převezen do věznice v Sighetu,

kde 11. července 1952 na následky podvýživy a vysílení zemřel. V Sighetu byl tajně v noci pohřben do společného hrobu na vězeňském hřbitově. V současnosti se připravuje proces jeho beatifikace.

Vojtěch Vlček

Mgr. Vojtěch Vlček, historik a pedagog, spolupracuje s Českou křesťanskou akademií a Ústavem pro studium totalitních režimů

BRATR JE VÍC NEŽ BLIŽNÍ

Jak můžeme pomoci pronásledovaným křesťanům

Osud lidí vyhnaných z domovů je tragický. Lidé, kteří téměř ze dne na den poté, co vládu nad jejich městy převzal Islámský stát, přišli o vše, jsou nyní v utečeneckých táborech, na pouštích, v horách, ve stanech, v provizoriích. Rodiny s dětmi žijí v zimě a v naprosto nedostatečných podmínkách. Opustili své domovy, aby utekli před popravou, která by jim hrozila v okamžiku, kdy by odmítli konverzi k islámu a zapřeli by Krista. Ženy utekly před zotročením. Křesťané zejména v Iráku a Sýrii jsou na pokraji vyhubení.

Lidí, kteří potřebují pomoc, je mnoho a není v našich možnostech pomoci všem. Pokud však člověk nedokáže pomoci všem, kdo pomoc potřebují (a to je v případě českých křesťanů evidentně pravdivá situace), měl by pomoci alespoň někomu. A v takové situaci je třeba více pomoci bratrovi než cizímu bližnímu. Proto vyzýváme vás, české křesťany, celé rodiny a především farnosti, abyste zmobilizovali síly na pomoc uprchlým křesťanským rodinám. I malá pomoc je pomocí a bratr je více než bližní.

Jak můžete pomoci

1. Napište premiérovi české vlády, aby aktivně nabídla pomoc s přijetím těch uprchlých křesťanských rodin s malými dětmi, které ji nyní akutně potřebují – lístek premiérovi k vystřížení a odeslání na Úřad vlády najdete v tomto čísle

na stranách 7 a 8. Tentýž dopis najdete i v elektronické podobě na <http://claritatis.cz/pomoc-krestanum>.

2. Prostřednictvím webových stránek <http://claritatis.cz/pomoc-krestanum> nabídněte těm křesťanským rodinám, kterých se ČR ujme, pomoc v podobě provázení dobrou integrace do společnosti: s osvojením jazyka, vysvětlením zvyklostí a třeba i pomoc s nalezením zaměstnání atd. – vše dle vašich možností.

3. Nabídněte tutéž pomoc jménem farnosti – coby skupina farníků můžete pomoci s integrací uprchlých křesťanských rodin s dětmi do naší společnosti, milým přijetím, osobním kontaktem s těmi, kteří budou umístěni např. v azylových ubytovnách poblíž Vaší farnosti, a doprovázením v nesnadném životním období. O Vaší ochotě pomoci nám můžete také napsat e-mailem nebo dopisem na adresy uvedené v tiráži.

Res Claritatis

Odesílatel:

Prosba o pomoc uprchlým křesťanským rodinám

Bohuslav Sobotka
předseda vlády
Úřad vlády České republiky
nábřeží Edvarda Beneše 4
118 01 Praha

KDO ZŮSTAL, BYL ZAVRAŽDĚN

Reportáž Antona Friče z utečeneckého centra v Kurdistánu

Navštívili jsme několik center pro uprchlíky. Lidé, kteří zde žijí, jim neradi říkají tábor – raději říkají centrum. Cítí se tak lépe. Naše první pocity jsou smíšené. Nejdříve se do očí derou slzy. Po rozhovorech s křesťany vyhnanými z vlastních domovů se dostává hněv. A za chvíli zas vděčnost a pocit hrdosti z toho, že i já patřím do křesťanské komunity.

Křesťané jsou tu jediní, kteří křesťanům pomáhají. Pokud tedy nepočítáme obligátní pomoc od různých organizací OSN v podobě stanů a příkrývek. Stany jsou dobré v prvních dnech, kdy vystrašení, šokovaní a unavení lidé přicházejí do Erbilu a dalších kurdských měst. Kurdové jim nedovolili překročit „hranice“ s auty. Ta museli nechat na checkpointu a pokračovat pěšky.

První dny byly těžké pro všechny z nás. Kostely a celé areály okolo nich byly zaplněny křesťanskými rodinami. Lidé spali na holé zemi, na dekách, kartonech. Prvních stanů jsme si všimli po několika dnech. V současnosti se budují trvalejší tábory z plastových kontejnerů s rozvodou elektřiny. Voda a toalety, v některých

případech i sprchy, jsou dostupné mimo obydlí. Rovněž vaření probíhá většinou mimo obydlí, protože se vaří na plynu a plast s ohněm se dvakrát v lásce nemají.

Život v kontejnerech

V kontejnerech neboli „caravans“, jak jim zde říkají, je hodně zima. Byl jsem z toho překvapený, ale je to fakt. Uvnitř je poci-

tově o několik stupňů méně než venku. Ale vždycky je to lepší než stany. Strávit však v takovém obydlí několik let bude pro uprchlíky opravdu těžké.

Momentálně většina z nich věří, že se jejich situace změní v průběhu příštích

měsíců. Že se Pešmerga sebere a osvobodí jejich křesťanská města a vesnice. Všichni tomu věří nebo chtějí věřit. Nissan Putrus, se kterým jsem dělal rozhovor, dává své rodině dva až tři měsíce. Pokud se do té doby nebudou moci vrátit domů, odejdou do Jordánska nebo Libanonu a odtud do Evropy. Nissan měl v Karakoši lékárnu a mluví velmi dobře anglicky. Bydlí ve stanu s plochou asi 20 m² spolu s dalšími deseti členy své rodiny. V Karakoši měli dva krásné domy. Pro zdejší křesťany je domov posvátným místem. Když vás pozvou k sobě domů, je to projev velké úcty. Když někomu představují svou dceru, často říkají: „Je to dobré děvče, je připravena starat se o dům, umí vytvořit domov.“ Své domovy křesťané ztratili. Zda je získají zpět, je sporné.

V zajetí a na útěku

Pešmerga, což je fakticky kurdská armáda, z křesťanských měst a vesnic zbaběle utekla. Uprostřed noci, aniž by upozornili místní obyvatele, se prostě sbalili a utekli. O několik hodin později do těchto míst vstoupili jednotky ISIS. Většina křesťanských rodin již byla na pochodu. S tím, co si dokázali sbalit doslova během několika minut. Utíkali stejným směrem jako Pešmerga – do Kurdistánu. Kdo zůstal, byl zavražděn. Kurdistán je momentálně jediná oblast Iráku, která je bezpečná. Bezpečnost je nezbytná podmínka existence rodiny.

Otec Douglas mi vyprávěl příběh dívky, která žije v „jeho“ centru. Patří mezi jezidy, kteří jsou asi nejvíce zkoušenou náboženskou menšinou na světě. Když ISIS vtrhli do jejich vesnice, posbírali všechny muže a chlapce, a před očima jejich dětí, dcer a manželky je jednoho po druhém zabili. Zastřelili nebo podřízli. Před očima oné dívky zabili islamisté na dvoře jejich domu 14 mužů a chlapců z jejich rodiny. Zůstaly pouze ženy a dívky. Ty se staly zbožím. Část z nich hned na místě znásilnili a všechny pak odvezli do vězení, odkud je po jedné odváděli.

Vážený pane předsedo vlády,

bolestně se nás dotýká situace křesťanů, kteří uprchli tváří tvář hrozbě smrti a čelí zimě v utečeneckých táborech v Iráku, Jordánsku, Sýrii, Turecku, Libanonu a dalších bez naděje na návrat.

Nejsme schopni těmto lidem pomoci se získáním azylu, financovat cestu a pobyt, ale ochotně nabízíme pomoc s jejich integrací do společnosti: můžeme nabídnout přátelské přijetí, pomoc s jazykem a případně najít práci, aby mohli opět vést důstojný život.

Upřímně Vás prosíme, abyste alespoň křesťanským rodinám s malými dětmi umožnili získání azylu v naší zemi. Přijetí křesťanských rodin s malými dětmi vyhnaných z jejich domovů nepředstavuje žádné bezpečnostní riziko.

Naše země téměř polovinu minulého století čelila nesvobodě a její uprchlí občané získávali azyl jen díky štědrosti a odvaze zemí, v kterých našli nový domov. Máme proto mravní povinnost podat pomocnou ruku křesťanským rodinám, které čelí humanitární katastrofě, tím spíše, že patří ke stejnému kulturnímu okruhu jako naše vlast.

Prosíme, pomozte.

Jméno, adresa, farnost:

Jezídky ženy a dívky jsou pro islamisty platidlem. Tato dívka se dostala z jejich područí tak, že jeden z velitelů ISIS, který jí v té chvíli vlastnil (celkově byla prodána třikrát), jejím prodejem zaplatil za služby zubaři v Mosulu. Muslimovi s dobrým srdcem se jí však zželelo a pomohl jí dostat se do Kurdistanu. Dívka netuší, kde je zbytek její rodiny. Kde jsou její sestry, máma či sestřenice. Je tu sama. Takových příběhů jsou stovky až tisíce.

Kurdská zrada

Křesťané by z podstaty víry měli odpouštět. Obávám se, že Kurdům jejich zradu asi nikdy neodpustí. Nedokáží pochopit, proč je neupozornili na to, že odejdou a že nebudou bránit jejich vesnice před postupujícími jednotkami ISIS. Měli by alespoň čas sbalit se a zburcovat i vzdálenější členy rodiny. Nechápu, proč Kurdové nejeví žádný zájem o osvobození jejich domovů. Nechápu, proč kurdská vláda dělá vše pro to, aby v Kurdistanu nezůstali.

Odpovědi na tyto otázky jsou těžké a zároveň velmi jednoduché. Kurdy zajímá pouze nezávislý Kurdistan. Vše ostatní je pro ně nezajímavé, respektive zajímavé pouze do té chvíle, dokud to umějí využít ve svůj prospěch. Křesťané jsou momentálně velmi vhodným artiklem na prodej. Kurdové je využívají k tomu, aby světu ukázali, jak jsou tolerantní vůči křesťanům a křesťanským menšinám. Je to velmi oportunistické jednání. Jakmile to pro Kurdy přestane být výhodné, křesťany z Kurdistanu zřejmě vyhodí. Minimálně uprchlíci z jiných regionů Iráku v Kurdistanu nemají žádnou budoucnost. Bud se vrátí domů nebo se rozplynou ve velkém světě. Z 1,7 milionu křesťanů v Iráku po dvou desetiletích zůstalo necelých 400 tisíc. Většina z nich přežívá v uprchlických centrech, kde čekají, co se stane. Pokud se nebudou moci vrátit domů, zmizí. V Libanonu, Jordánsku, v Evropě. Nejstarší křesťanské komunity na světě prostě přestanou existovat. Aramejščina, kterou mluvil Kristus, může být za pár let na pokraji vymizení. Většina z těch, kteří problematice rozumějí, odhaduje, že v Iráku zůstane do 50 000 křesťanů, což znamená, že zde fakticky nebudou. Pro zachování komunity je to žalostně málo.

Fotografie na této dvoustraně: Uprchlícké centrum v iráckém Erbilu. Foto: © Tony Frič, <http://tonyfric.photoshelter.com>

Zkouška víry

„There are golden times of Christianity.“ To je výrok otce Douglase v souvislosti se situací křesťanů v Iráku. „Nyní máme šanci ukázat, o čem křesťanství opravdu je.“ To platí i pro nás, křesťany v Evropě. Nyní můžeme pomoci. Právě teď je k tomu příležitost. Církev vždy vzkvétala v těžkých časech. U nás se jí nejvíce dařilo pod těžkým komunistickým jhem. Nyní, v době svobody, hnije a rozkládá se. Křesťané zřejmě na správné fungování potřebují být utlačováni a ponižováni. Zvláštní, ale pravdivé.

Nyní máme šanci ukázat, o čem křesťanství opravdu je. Nyní můžeme pomoci. Právě teď je k tomu příležitost.

Osmapadesátiletý Nissan mi řekl jednu krásnou myšlenku: „Neztratil jsem svou víru v Boha. A ani se na něj nezlobím. Zlo je výtvořem člověka, není Božím dílem.“ Pokud se však situace křesťanů v nejbližší době nezmění, obávám se, že budou našťvaní na všechny včetně Boha. Ježíš začal svůj život jako uprchlík. Narodil se ve stáji, když se pro něj nikde jinde nenašlo místo. I to je možná důvod, proč my, křesťané, nedokážeme svou víru opravdu žít v časech prospe-

rity a klidu. I díky iráckým křesťanům, kteří prožívají to, co se dá nazvat peklím na zemi, můžeme svou víru obnovit a znovu se naučit s ní žít.

Ve škole a na klinice

Kromě center pro uprchlíky jsme navštívili i místní křesťanskou školu. Je to elitní škola, na níž se vyučuje anglicky, každé dítě má svůj vlastní počítač, učí se moderním a velmi kreativním způsobem. Školné je cca 3000 dolarů ročně, což je hodně, ale méně než na ostatních školách podobné úrovně. Místní křesťanská církev (školu provozují chaldejští křesťané) tvrdí, že na této škole si vychovávají křesťanskou elitu, lídry. Podle mě je vychovávají pro západní svět a z toho, co jsem měl možnost vidět, jsou ty děti vedeny spíše moderním humanistickým směrem bez jakýchkoli základních kamenů, kterých by se v životě mohli držet. Být humanistou znamená mít pokřivenou morálku, vše tolerovat a o všem pochybovat. To nemá s křesťanstvím nic společného. To je postaveno na neměnných pravdách a to se dnešnímu světu přičí.

Rovněž jsme nějaký čas strávili s doktorkou Zuzkou od Vranova. Je to odchovankyně profesora Krčméryho a je zde na tříměsíčním turnusu. Pracuje na klinice zřízené místní křesťanskou komunitou a je docela možné, že v lednu se i v Kurdistanu otevře „slovenské“ zdra-

votnické centrum pod patronací profesora Krčméryho. Určitě je to třeba. Ale nejvíce je zde třeba psychiatrů a psychologů nebo celé týmy specializované na pomoc traumatizovaným lidem. Slovenští dobří andělé by se tu určitě uplatnili.

Můj nejbližší program bude trochu volnější. S otcem Halenbem máme naplánována dvě setkání s biskupy – bis-

kupem Nonem a biskupem Wardem, kde se budou probírat podrobnosti projektů podporovaných ACN. Součástí programu je i mše, na kterou se těším, neboť posily je tu opravdu třeba. Pak se chystám do centra otce Douglase a do následujícího rána budu s jednou uprchlickou křesťanskou rodinou. Chci více proniknout do jejich světa, abych lépe pochopil

jejich situaci a tak jim i uměl lépe pomoci. Ty krátké rozhovory a návštěvy jsou jen škrábáním po povrchu. To podstatné je schované uvnitř a já věřím, že čas s nimi strávený mi dá možnost vžít se do jejich situace...

Anton Frič

*Ze slovenštiny přeložila Lucie Sulovská
Redakčně upraveno, mezititulky redakce*

SVĚTLO Z ERBILU

Rozhovor s fr. Nageebem Michael OP o exodu křesťanů z Karakoše do Erbilu

Proč se 6. prosince mimořádně rozzářila světly Ankawa, jedna ze čtvrtí iráckého města Erbil, nebude těžké pochopit. Proč však před čtyřmi měsíci muselo dojít ke strašnému útěku z Karakoše do Erbilu, proč vznikl stát ve státě – s černou vlajkou, dlouhými plnovousy a metodami, jejichž brutalita nemá obdoby – na to se odpovídá hůře. Proto se bratra Nageeba Michaela (*1955), který je nyní znám, a to nejen v Erbilu, jako abuna Nageeb, spíše než „proč“ budeme ptát „jak“ k tomu všemu došlo a jak dnes pokračuje život pronásledovaných iráckých menšin.

Když jsme se před rokem s bratrem Nageebem procházeli po Fribourgu, kam přijel v září 2013 pracovat na svém doktorátu o starých jezidských rukopisech, říkal, že od svého narození žil téměř pořád ve válce. Tehdy však netušil, co křesťany z Ninivské planiny potká a že kvůli válce svá studia ve Fribourgu zanedlouho přeruší, aby mohl být blízko svému lidu. Přijel si nyní na pár dní do Fribourgu odpočinout, setkat se se svým školitelem a s ostatními bratry, a tak jsme si mohli o všem popovídat. Tímto rozhovorem navazujeme na jeho dopis z 6. srpna, který již byl publikován v *Katolickém týdeníku* a je stále dostupný na stránkách www.op.cz.

Jak došlo k tomu, že se 6. prosince čtvrt Ankawa ve městě Erbil rozzářila světly?

Byla to iniciativa lyonského arcibiskupa kardinála Barbarina, který do Ankawy již dvakrát přijel. V Lyonu je již od středově-

ku tradice procesí na slavnost Neposkvrněného početí Panny Marie jako poděkování za záchranu od moru. Tato slavnost byla v Ankawě celý měsíc připravována, stovka lidí z Lyonu se jí zúčastnila a pomáhala s přípravami. Tito bratři a sestry se pak rozešli do místních rodin, s nimiž

Bratři Lukáš Fošum OP a Nageeb Michael OP
Foto: <http://www.op.cz/>

sdíleli jídlo a modlitbu. Světlo, které přivezli lidé z Lyonu, nám pomůže osvětlit naši cestu. Kardinál Philippe Barbarin byl na této slavnosti sám přítomen – proto se konala 6. prosince, aby se osmého mohl vrátit na slavnost do Lyonu.

Jak se uprchlíci cítí, jak jsou na tom psychicky?

Představte si, že byste během několika hodin museli všechno opustit a odejít,

skončit na ulici. Je to psychická demolice. Někteří byli třeba profesory na školách a ze dne na den nemají nic. Nemají co dělat, mají ve všem nedostatek, jsou nervózní. Přestože jsme však během útěku zažili hrůzu a mnozí lidé i nadále trpí, nikdy jsme se necítili sami. Cítili jsme a stále cítíme velkou modlitební podporu a jsme za ni nesmírně vděční, podobně jako za všechny materiální dary, díky nimž mohli lidé alespoň jednou nebo dvakrát denně něco jíst.

Jak postupoval Islámský stát?

Objevil se náhle, ale je jasné, že vše bylo připraveno, dobře zorganizováno, muži vycvičení. 10. června došlo k pádu Mosulu, druhého největšího iráckého města (staré jméno tohoto města je Ninive). Islamisté dali lidem možnost buď se obrátit na islám, a nebo odejít: nedali jim třetí obvyklou možnost, zaplatit desátek. Po čtyřřidvacetihodinovém ultimátu, při útěku na checkpointech, obrali vojáci Daeshu (akronym používaný ve Francii pro označení teroristické organizace Islámský stát – pozn. red.) utíkající lidi o vše kromě šatů, co měli na sobě. Jedna žena si raději strhla snubní prsten, který nemohla sundat – i s kůží, protože jí hrozilo, že jí uříznou prst. Jiné mladé dívky utrhly náušnice i s ušima. A přítom se tomu všemu smáli... Ještě tragičtější než osud křesťanů byl osud jezídů, které vraždili, uřízli jim hlavy, ženy prodali k užívání: udělali seznam žen a dívek podle věku, kolik která stojí... Jezidské

město Sinjar u syrských hranic bylo vyplněno, někteří utekli do hor: buďto je islamisté zabili po cestě, nebo zemřeli hladem, strachem nebo zimou. Několik vesnic s lidmi bez vyznání bylo rovněž přinuceno k útěku do Kurdistanu.

A jak se Daesh dostal až k vám do Karakoše?

Že hrozí nebezpečí, jsem cítil již od pádu Mosulu v červnu, a tak jsem jedné noci spolu s deseti zaměstnanci našeho centra pro digitalizaci starých rukopisů (*Centre Numérique Des Manuscrits Orientaux*, založené roku 1990) převezl plné auto památek mezopotámské kultury do Erbilu. Když jsme 6. srpna pohřbili v Karakoši první tři oběti bomby – matku s dvěma dětmi –, mnoho lidí se vydalo na cestu, autem nebo pěšky, do Kurdistanu. Když mi volalo několik lidí po sobě a s pláčem naléhali, ať Karakoš taky opustíme, když jsme se dozvěděli, že odjel i biskup, rozhodl představený bratr Hani, že i my odejdeme.

Jak probíhal váš exodus?

Naložili jsme auto nejcennějšími rukopisy a po cestě do něj přibrali několik lidí, co putovali pěšky, a vydali se směrem do Kurdistanu přes checkpoint. Z Karakoše do Erbilu je to čtyřicet kilometrů (Karakoš měl víc než čtyřicet tisíc obyvatel; polovina jeho obyvatel se toho dne vydala na útěk), jenom cesta na checkpoint trvala šest hodin. Tam jsme si mysleli, že nás islamisté zabijí. Byli jen neda-leko od nás. Slyšeli jsme přestřelky mezi Kurdy a islamisty, zůstává však dodnes záhadou, proč se kurdští vojáci z Pešmergy náhle stáhli. Když nás Kurdové přinutili nechat auta na checkpointech, rozdál jsem rukopisy, hard-disky a počítače dětem a lidem, co byli s námi a vydali jsme se na cestu pěšky. Zavola jsem přátelům do Erbilu s prosbou, aby pro nás přijeli. V šest ráno jsem volal patriarchovi do Erbilu. Po cestě jsem se pak několikrát vracel zpátky s láhvemi vody pro ty, kteří byli na útěku, sháněli jsme další auta a autobusy z Erbilu. Viděl jsem, jak vypadá exodus: kulhající, na vozíčku, jednoho paralyzovaného muže nesli jeho děti v prostěradle. Lidé kráčeli často bosí. Starci, ženy, děti...

Jaký byl další osud uprchlíků?

Lidé se v Ankawě usídlili na lavičkách, v parku, ve stanech, v kostelech. My jsme tam již předtím měli malý dům, neboť již několik let zde učíme na *Babel college*, která se sem roku 2003 přestěhovala z Bagdádu. Když byla jedna žena druhý den po porodu císařským řezem propuštěna z nemocnice a měla se vrátit do stanu (zatímco ostatní členové rodiny spali venku), volal jsem svému bohatému příteli s prosbou, aby mi pomohl. Za několik hodin mi volal zpátky a dal k dispozici byt, kam se matka mohla uchýlit i se svým manželem a prvním právě narozeným dítětem. A ubytovali jsme tam ještě jinou rodinu, v níž byla jedna žena po operaci. Tentýž muž mi nabídl k dispozici nedostavěný hotel, bez elektriky, vody, dveří a oken, který nabízel již předtím dvěma

Dokud zde žijí křesťané, i když docela v nepatrném množství, víra neumírá. Víra je jako zlato: čím víc se taví v ohni, tím je čistější.

biskupům. Řekl jsem: „Beru to!“ a ubytoval jsem tam sto deset rodin (přes pět set lidí) a začali jsme prostory upravovat tak, aby se tam dalo bydlet. V jiné budově se podařilo následně ubytovat dalších dvě stě rodin. Jiní lidé si sami pronajali byty, ale nemají je dále z čeho platit. Nebráníme rodinám v tom, aby se svobodně rozhodly, zda chtějí zůstat a nebo odejít.

Jsou iráčtí křesťané ochotni jít i do země, jejíž jazyk neznají?

Když iráčtí křesťané přijdou do nějaké země, naučí se během roku její jazyk, respektují zákony a zvyky země, která je přijímá. Pro Evropu by jejich příchod určitě byl obohacením.

Kolik je nyní dominikánských bratří v Iráku?

V Bagdádu je pět bratří, v Erbilu čtyři. Sedm z nás učí na *Babel college*, kde studují seminaristé z různých východních církví (chaldejci, arméni, nestoriáni) i laici. I přes pronásledování přicházejí nová

povolání. Náš nejmladší bratr Sarmad se hodně věnuje dětem a dospívajícím mezi uprchlíky. Nejstarší otec Joseph se v pětadesáti letech těší dobrému zdraví. Náš představený bratr Hani, který nedávno obhájil doktorát ve Fribourgu, učí filozofii.

Jaká je dynamika křesťanského života v Erbilu?

Dochází ke konverzím ke křesťanství. Před náboženskou konverzí je však třeba zmínit konverzi srdcí: lidé odmítají násilí, chtějí věřit v lidskost. Když ostatní muslimové vidí, co dělají islamisté z Daeshu, zůstává jim rozum stát a kladou si otázky. Je třeba rovněž zmínit, že při pádu Mosulu někteří muslimové své křesťanské sousedy buď schovali u sebe, nebo je převlékli za muslimy a vyvezli do Kurdistanu. To, co se děje, je z celkového hlediska exodus a tragédie. Ale dokud zde křesťané žijí, i když docela v nepatrném množství, víra neumírá. Někdy si křesťané v Erbilu říkají mezi sebou: díky Daeshu jsme byli všichni srovnáni na stejnou úroveň. Podařilo se nám zachránit „mrtvé kůže“ (tzn. rukopisy – ať už fyzicky nebo digitalizované) a holé životy. Naše víra se posílila, lidé se začali mezi sebou více znát. Víra je jako zlato: čím víc se taví v ohni, tím je čistější.

Jak vám můžeme pomoci? Je obtížné se k vám dostat?

Do iráckého Kurdistanu se dá dostat snáze než do Bagdádu – pro Evropany není třeba vízum. Naši lidé mají nedostatek ve všem – nyní chybí hlavně zimní oblečení, výchova a hračky pro děti. Nejdůležitější pro nás však stále zůstává modlitební podpora. I vy ve vaší zemi víte, co je to pronásledování... V roce 2007 jsme opustili Ninive (Mosul), kde jsme měli konvent založený v roce 1750, neboť tam pořád hrozily bomby a atentáty, a odešli jsme do Karakoše. Nyní jsme Ninivskou planinu, kde žijí křesťané již dva tisícové let a jejichž mateřským jazykem je aramejščina – tedy stejná řeč, jakou hovořil Pán Ježíš –, byli přinuceni opustit úplně. Je nás stále méně. Přesto jsme pevně odhodláni v Abrahámově zemi, v Mezopotámii, zůstat.

fr. Lukáš Fošum OP
<http://www.op.cz>

POHLED NA LITURGII

Liturgická hudba

Římský ritus je v zásadě ritus *zpívaný*, a tak zde nemusíme a neměli bychom ani uvažovat o slovu, které není zcela podporováno hudbou. Od Guérangerova období liturgického hnutí, které se tradičně datuje jako doba do vydání prvního svazku *L'Année liturgique* v roce 1840, byla obnovena plněji autentického liturgického života na Západě až do posledních desetiletí neodlučitelná od zájmu o liturgický zpěv. Když se dali do práce Guérangerovi žáci, a zejména Dom Pothier a Dom Mocquereau, inspirovalo objevení kvalit liturgického zpěvu papeže Pia X. k vydání jeho *motu proprio* o posvátné hudbě z roku 1903, které luteránský historik katolického liturgického hnutí Ernest Koenker nazval „základní hudební směrnici liturgického hnutí, velkým dokumentem o hudbě v dějinách římskokatolické církve“.¹

Gregoriánský chorál

I když Pius X. neomezil posvátnou hudbu na gregoriánský chorál, trval na tom, že v první řadě on ztělesňuje vlastnosti, které by tuto hudbu měly charakterizovat vždy – posvátnost, správnost formy, všeobecnost. Tak jako Lev XIII. zjišťoval, že požadavky na katolickou teologii klasicky ztělesňuje Tomáš, i když ne každý musí být tomista, tak Pius X. chápal gregoriánský chorál jako klasickou či paradigmatickou hudbu Církve, i když nemusí být prováděn výhradně on. Přesto ale, aby to, co je „klasické“, mohlo sloužit jako model, musí to samozřejmě být dostupné, známé a používané. Proto je unifikovaný pluralismus, který *motu proprio* prosazuje, kombinován s naléhavou výzvou k obnově klasické formy. Jak napsal papež:

„Chránová skladba je tím posvátnější a liturgičtější, čím více se blíží svým rytmem, svou inspirací a svou lahodou gregoriánské melodii, a tím méně je hodna chrámu, čím více se vzdaluje od tohoto nejvyššího vzoru. Starobylý, tradiční gre-

Slova jsou v posvátné komunikaci podporována hudbou. Jak se reforma liturgie projevila v oblasti liturgického zpěvu?

goriánský zpěv se má tedy hojně zavádět k bohoslužebným úkonům, a buďte všichni přesvědčeni, že žádný církevní úkon nepozbude na své slavnosti, i když nebude doprovázen jinou hudbou než jenom touto. Obzvláště budiž bedlivě zaváděn gregoriánský zpěv mezi lid, aby věřící zase byli činněji účastni církevních obřadů, jak bývalo za starodávna.“²

Gaudenzio Ferrari: Andělští hudebníci (1540)
Foto: Wikipedia

Některé katolické hymny vyvolávají tentýž emocionální „rauš“ jako populární písničky o lásce.

Další vývoj chorální tradice

V každém případě v Anglii, přes veškerou proklamovanou loajalitu katolické komunity té doby ke Svatému stolci, byly reakce minimální až do založení Společnosti svatého Řehoře McElligottem³ v roce 1929, těsně po vydání dokumentu *Divini Cultus* Pia XI., jenž zopakoval postoj svého předchůdce, ale nyní, pro ty, kteří jsou k těmto postupům citliví, v autoritativnější podobě apoštolské konstituce.⁴ Poté bylo vyvinuto nepochybně herkulovské úsilí, zejména za pomoci uži-

tečného shrnutí repertoáru, *Plainsong for Schools* (*Chorál pro školy*), jehož prvního vydání vydaného v roce 1933 se za osmáct měsíců prodalo více než sto tisíc výtisků. Také se konaly regionální festivaly a vlastní letní školy Společnosti. I když po druhé světové válce se tempo poněkud zpomalilo, což bylo způsobeno zčásti novým a vylepšeným negregoriánským zhudebněním ordinaria a tím, že encyklika *Mediator Dei* povolila při tiché mši zpěvy v národním jazyce, maximální počet dvou tisíc účastníků a více, jež v letech 1937 až 1939 ve westminsterské katedrále zpívali *Ordinarium Missae* z *Kyriale* (a ani ne *Missu de Angelis!*) s mužskou školou nadšenců, kteří provedli *Proprium Missae*, zůstává v kolektivní paměti jako svědectví toho, co by bylo možné udělat. Druhý vatikánský koncil obnovil výzvu papežů z počátku 20. století týkající se liturgické hudby a polyfonie, již lze považovat za autentické pokračování jejich kvalit ve specificky chorální tradici, ale bezvýsledně. Nespočet knih liturgické hudby a polyfonních zhudebnění bylo vymeteno z kůrů a odloženo do antikvariátů, kde jich byli více než ochotni využít mazaní podnikatelé, kteří pochopili (jak napsal jeden komentátor) jejich schopnost poskytovat útěchu trpícím.⁵

Romantická dieta

Není nutné dlouze přemýšlet, co nahradilo liturgický zpěv a polyfonii,⁶ i když je třeba připustit, že nectnosti soudobé liturgické hudby se do jisté míry připravovaly v anglosaských zemích v nedostatečných nejméně jednoho proudu předkoncilové hymnografie. Koenker, který psal v roce 1954, popisuje oblíbené katolické hymny ve Spojených státech tak, že „vyvolávají tentýž emocionální ‚rauš‘ jako populární písničky o lásce“,⁷ i když je Franckův *Panis Angelicus* a Schubertovo *Ave Maria*, které do tohoto obvinění za-

hrnuje, pořád o třídu lepší než to, v čem žijeme teď.⁸ Skutečností je, že zatímco koncertní vážnou hudbu vede její historie dál a dál do slepé uličky intelektuální vyprahlosti, populární hudba se dostává do podobného mrtvého bodu, ale v opačném extrému, protože ji ovládají hrubé emoce, výron nezpracovaných pocitů. Syntézu intelektuálního a emočního obsahu, kterou by dobrá hudba měla vždy mít a která se dala považovat za samozřejmost nejen ve vysokém umění, ale i ve většině umění lidového v předchozích stoletích, je nyní neobyčejně obtížné najít. Odtud režim, jemuž jsme byli násilím podrobeni tvrzením, že moderní liturgie vyžaduje užívání soudobých prostředků. Thomas Day to skvěle popisuje jako dietu spočívající v romantických žužu bonbónech nestravitelně zkombinovaných s „něčím, co vás popadne za krk a třese s vámi tak dlouho, až se podrobíte jeho společenskému poselství“.⁹ John Ainslie, bývalý tajemník Společnosti svatého Řehoře, ale zdaleka ne tradicionalista ve věcech liturgie obecně, to komentoval v roce 1979 po deseti letech zkušeností:

„Jaký byl důvod této hudby? Mnoho řeholních sester, učitelů a později kněží si s dobrým úmyslem myslelo, že takováto „lidová hudba“ osloví dospívající a mladé lidi obecně, a tak je povzbudí k účasti na liturgii, místo aby ji opouštěli. Termín „lidová hudba“¹⁰ je samozřejmě zavádějící. Není tu nic, co by ji spojovalo například s anglickou lidovou tradicí, ať jí je coko-

li, a dokonce i kdyby byla mrtvá. Název byl nepochybně použit částečně proto, že část raného repertoáru byla importována ze Spojených států, kde by se snad dala do jisté míry oprávněně nazývat lidovou hudbou, částečně proto, že se pocítovalo, že tento styl má něco společného s hudebním vkusem dnešní mladší generace a její subkulturou. Ale nikdy nebylo přesvědčivě prokázáno, že i když mladí lidé něco pokládají za atraktivní k tomu, aby to poslouchali na diskotéce (nebo se toho snad účastnili formou „tance“), budou to pokládat za atraktivní i pro zpěv v kostele. Dále je tento styl nevhodný k tomu, aby ho zpívalo velké shromáždění, které nemá alespoň tolik praxe, kolik jí bylo třeba ke zpěvu nové chorální mše... za bývalých

dob – tím spíše, jestliže jediný doprovod je spíš kytara než varhany, neboť kytary ani se zesilovačem nemají dostatečný „náboj“ k tomu, aby udržely společný zpěv celého shromáždění a poskytl mu oporu, kterou se naučilo očekávat od varhan.“¹¹

Aidan Nichols OP

z knihy *Looking at the Liturgy: A Critical View of Its Contemporary Form*

Přeložila Lucie Cekotová

(Redakčně upraveno, mezititulky redakce)
Ignatius Press, <http://www.ignatius.com>

Fr. Aidan Nichols OP (*1948), dominikánský kněz a teolog, působil na univerzitách v Oxfordu, Edinburghu, Cambridge a na Angelicu v Římě

Poznámky

¹ E. Koenker, *The Liturgical Renaissance in the Roman Catholic Church* (Chicago 1954), 154.

² „*Motu proprio*“ on Sacred Music (Conception, Mo., 1945), 5–6; český překlad převzat z webových stránek Společnosti pro duchovní hudbu, http://www.sdh.cz/sdh_html/archiv/mo_pro.htm.

³ Dom Bernard McElligott OSB, 1890–1971.

⁴ J. Ainslie, „English Liturgical Music before Vatican II“, in *English Catholic Worship: Liturgical Renewal in England since 1900*, ed. J. D. Crichton et al. (London 1979), 47–59.

⁵ Day, *Where Have You Gone*, 33.

⁶ T. Day: *Why Catholics Can't Sing: The Culture of Catholicism and the Triumph of Bad Taste* (New York 1990).

⁷ Koenker, *Liturgical Renaissance*, 154.

⁸ Oživení lidové hymnografie tím, že se z moderních katolických kancionálů odstraní písně, kterým věroučný obsah buď chybí, nebo ho chybně interpretují, by mělo být prioritou. Úloha hymnografie v boji proti náboženskému subjektivismu, racionalismu a moralismu viz dva silné příklady, jeden luteránský a druhý anglikánský, v L. Livack, „The Greek Hymn Translations and Adaptations of N. F. S. Grundvig and J. M. Neale“, *Hymn Society of Great Britain and Ireland Bulletin* 12, č. 10 (1990): 182–187; a idem, *John Mason Neale and the Quest for Sobornost* (Oxford 1994), 94–101.

⁹ Day, *Where Have You Gone*, 169.

¹⁰ V angličtině se termín „folk music“ používá ve významu „lidová hudba“ i „folková hudba“.

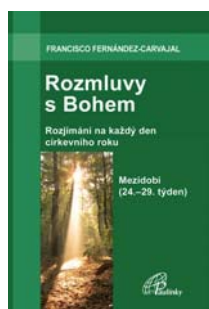
¹¹ J. Ainslie, „English Liturgical Music since the Council“, in *English Catholic Worship*, 105.

Z nabídky nakladatelství a knihkupectví PAULÍNKY

NAKLADATELSTVÍ A KNIHKUPECTVÍ PAULÍNKY

Jungmannovo nám. 18, 110 00 Praha 1, tel.: 224 818 757, mobil 733 755 999

on-line knihkupectví: www.paulinky.cz, e-mail: objednavky@paulinky.cz

Peter Kreeft: Tolkienovo vidění světa. *Křesťanská filozofie Pána prstenů*

Dobrodružný a strhující svět Tolkienových děl nelze napodobit. Přitažlivá však může být i „výprava“ do myšlenkového světa tohoto autora, který do svých knih ukryl bohaté křesťanské poselství. *Váz., 336 str., 349 Kč*

F. Fernández-Carvajal: Rozmluvy s Bohem 5a/5b (24.–29./30.–34. týden v mezidobí)

Den po dni kniha nabízí možnost vstoupit do vztahu s Bohem, mluvit s ním o věcech každodenního života a učit se v Božím světle nacházet odpovědi pro svůj život. Edice je tímto zakončena. *5a: 400 str., 269 Kč; 5b: 344 str., 249 Kč*

Pro zájemce o zakoupení celé ediční řady plánujeme speciální cenovou nabídku. Sledujte náš web.

MÁME PŘIJMOUT UPRCHLÍKY ZE SÝRIE?

Můj první veřejný úkol po převratu se týkal právě uprchlické otázky. My všichni, kdo jsme se tehdy začínali touto problematikou zabývat, jsme postupně objevili některé její zákonitosti.

Především má přístup veřejnosti k přicházejícím cizincům podobu křivky U: na samém začátku jsou lidé vyděšení a jsou proti nim. Pak zjistí, že jsou to lidé jako my, ale postižení tou či onou nouzí. Situace se tedy zklidní až do chvíle, kdy počet cizinců překročí určitou míru. To je stav dnešní západní Evropy, nikoli náš.

Další výkyvy jsou dány tím, kolik toho lidé o situaci uprchlíků vědí: většina občanů nerada vidí uprchlíky jaksi obecně, ale v okamžiku, kdy se ukáže, co se v jejich zemi děje, stoupá ochota pomoci.

To jsme zažili opakovaně.

V čem se dnešní situace liší od těch předchozích? Především v tom, že populace uprchlíků je nepřehlednější než bývala: uprchlíci například z Angoly také utíkali před válkou, ale utíkali ti, kdo válku nechťeli. Máme-li přijmout Syřany

nebo Iráčany, bude to složitější. Zachránit křesťany je nutné, protože nemají kam jít („zbyla jim jen víra“, řekl biskup jordánského Ammánu, kde stále přijímají další uprchlíky). Chce-li to někdo zpochybnovat, bude mu třeba uložit „za pokání“ četbu 25. kapitoly ze svatého Matouše. Ale rozlišit křesťany od muslimů lze nanejvýš podle oblasti, kde žili. Jinak těžko.

Pomáhat všem bez rozdílu je sporné. Nejen proto, že potřebných je příliš mnoho: především hrozí, že si křesťané svou situaci ponesou s sebou: například v německých uprchlických střediscích muslimové terorizují křesťany natolik, že se to dostalo i do německého tisku, britští křesťané musejí budovat pro středo-východní křesťany azylové domy, aby je chránili před jejich „krajany“.

Budeme-li chtít rozlišovat křesťany od muslimů, narazíme na antidiskriminační legislativu resp. na ty, kdo se jí živí. Na druhou stranu bude třeba trvat na tom, že ne každý, kdo přichází do Evropy, hledá útočiště.

Už citovaný biskup Marún Elias Lahham řekl, že islámský stát je třeba „zastavit za každou cenu“, a že je třeba bojovat. I tady máme vzor křesťanského chování.

Někdy okolo roku 722 porazil vizigótský šlechtic Don Pelayo s malým oddílem špatně vyzbrojených křesťanů větší a vycvičenější armádu Maurů: první vítězná bitva se odehrála u Covadonga v Asturii (severní Španělsko). Tak začala *reconquista*, osvobození Španělska, jež skončilo rokem 1492, kdy jako poslední padla Granada. Trvalo to tedy 770 let.

V tisku si dnes řada lidí klade otázku, bude-li válka nebo ne. Myslím ale, že je třeba otevřít oči a přiznat si: už začala.

Michaela Freiová

Věnováno zabitým pracovníkům časopisu „Charlie Hebdo“

Michaela Freiová, publicistka a překladatelka, spolupracovnice Občanského institutu a Res Claritatis

ZACHOVAT ODKAZ PŘEDKŮ

Slavnostní otevření kostela sv. Petra a Pavla ve Slatině

V den výročí založení Československé republiky byl slavnostně otevřen kostel sv. Petra a Pavla ve Slatině u Vysokého Mýta. Kostel, který je dominantou zdejší krajiny, byl řadu let ve špatném technickém stavu.

Děkan Pavel Mistr, duchovní správce vysokomýtské farnosti, před zahájením bohoslužby přítomným hostům řekl: „Chtěl bych poděkovat iniciátorovi opravy a sbírky panu poslanci Augustinu Karlu Andrle Sylorovi, který vede zdejší komendu sv. Zdislavy při vojenském špitálním řádu sv. Lazara Jeruzalémského. Pan Andrle si nás pro svoji myšlenku získal a jsme rádi, že s jeho pomocí se podařilo kostel opravit. Chtěl bych zde zmínit

i jeho syna Richarda, který zdarma spravoval žádosti o granty a organizoval výběrová řízení.“

Oprava kostela byla pro obec velkou událostí. Dokládá to i fakt, že kostel byl zaplněn do posledního místa a další desítky občanů, na něž se nedostalo místo, stály před hlavním vchodem do kostela.

Slavnostního dne se zúčastnil také mons. Josef Kajnek, biskup královéhradecké arcidiecéze, který vyjádřil potěšení nad dokončenou rekonstrukcí, jež přišla celkově na 6 milionů korun a kromě grantů si vyžádala též prostředky z ministerstva kultury.

Slatina leží při železniční trati spojující Vysoké Mýto a Choceň. Název Slatina

Jak to vidí Lukáš Novák

Výchova zážitkem

Ve výchově se dnes široce uplatňuje tzv. zážitková pedagogika, postavená na pasivním prožívání. Jejím plodem jsou davy nespokojených jedinců, kteří se honí za stále novými a silnějšími zážitky.

Ve skautingu (a nejen tam) dnes frčí tzv. „zážitková pedagogika“. Pořád jsem přemýšlel, v čem je problém, proč se mi z toho ježí chlupy, když přece skauting odjakživa stavěl na tom, vychovávat lidi tím, že něco zažijou.

A pak jsem na to přišel: to slovo „zážitek“, „zažít“, má dva významy: pasivní a aktivní. V aktivním smyslu něco „zažít“ znamená uskutečnit nějaké jednání v nějaké situaci, něco si aktivně zkusit (např. odvážit se v noci sám do lesa). V pasivním smyslu to znamená něco zakusit: něco vidět, slyšet, cítit nějakou emoci apod. (např. leknout se, když na mě bafne vedoucí na stezce odvahy). Neznamená to nutně, že je při tom člověk pasivní: může třeba provádět adrenalinový horolezecký výstup; důležité je, že zážitkem se zde míní to, co se ve mně děje, co prožívám – nikoli to, co konám.

Výchova zážitkem v aktivním smyslu není vlastně nic jiného než klasické budování ctností příslušnou činností. Takhle

druhdy fungoval skauting. „Zážitková pedagogika“ ale často spočívá v navozování pasivních zážitků, maximálně s nějakou následnou reflexí (teoreticky tomu možná tak není, ale mluvím o praxi).

Mám pocit, že něco podobného se týká „prožívání víry“. Původně to znamenalo víru „žít“, tj. aktivně jednat jako věřící: nikoli nutně navenek (charita apod.), ale především na rovině rozumových a volních aktů. Dnes to ovšem znamená sbírat „duchovní zážitky“. Mše byla „dobrá“, když takový zážitek poskytla. „Aktivní účast“ znamená, že mám příslušné zážitky, že sdílím emoční prožívání ostatních. Atd.

Problém pasivního prožívání je v tom, že pokud to je motivací nějakého jednání, jde o tzv. motivaci cílem, kde jednání pro dosažení cíle má hodnotu pouze instrumentální, takže pokud člověk ještě cíle nedosáhl, je nespokojený. A když cíle dosáhne, dostaví se brzy tzv. hédonická adaptace, a příště potřebuje

ke stejné spokojenosti zážitek silnější. (Přesně takhle to dnes namnoze funguje ve skautingu, a proto klasické skautské programy selhávají).

Proti tomu stojí motivace cestou, kdy samotné jednání vedoucí k nějakému cíli je vnímáno jako hodnotné. Bez ohledu na to, jestli se cíle podaří nebo nepodaří dosáhnout, je člověk spokojený, protože „je na správné cestě“. Mechanismus hédonické adaptace tu nefunguje, protože „cesta“ je dynamická záležitost spočívající v neustálé realizaci něčeho nového. Tím se samozřejmě nijak nezpochybnuje důležitost cílů – vždyť cesta je vnitřně hodnotná právě proto, že směřuje k hodnotnému cíli.

Řekl bych, že důvodem, proč tolik mladých lidí opouští víru, je i to, že u nich došlo k hédonické adaptaci na zážitky, které poskytují nejrůznější spolča, a vydávají se hledat nějaké silnější kafe.

Mgr. Lukáš Novák, Ph.D.
filosof a pedagog

označuje bažinaté místo. Jméno Plotiště, součást Slatiny nacházející se pod Slatinským kopcem s kostelem, označuje místo ohrazené plotem. V Plotišti se nacházel dvůr a později ves s kostelem. Tato ves se poprvé připomíná v roce 1346 jako součást litomyšlského biskupství. Pravděpodobně zde vedle sebe existovaly dvě vsi Slatina a Plotiště.

Kulturní památka České republiky, kostel ve Slatině, je dokladem vyspělé duchovní i hmotné kultury, významným dědictvím po generacích obyvatel Plotiště a Slatiny. Původně románský kostel byl postaven v první polovině 13. století z lámané opuky, měl dřevěný strop a šindelovou střechu. Unikátní je v tom, že ani pozdější stavební úpravy nenarušily

původní půdorys. První písemná zmínka o Slatině je z 10. srpna 1292, kterou král Václav II. potvrzuje majetky pro cisterciácký klášter Zbraslav, který tam nechal založit. Z listiny ale vyplývá, že se ves Zlatin do majetku kláštera nedostala a zůstala králi. Farní kostel nejprve náležel vysokomýtskému děkanátu. Dva kilometry vzdálené město Vysoké Mýto bylo založeno králem Přemyslem Otakarem II. v roce 1262 a ves Plotiště tak patřila králi. První písemná zpráva o existenci kostela pochází až z roku 1349, kdy byl kostel v Plotišti zanesen do výčtu farností spadající pod děkanství Vysoké Mýto, postoupených pražskou arcidiecézí nově založenému biskupství v Litomyšli. Zvonice byla postavena před

rokem 1538, když tímto datem byl datován jeden ze zdejších zvonů. V letech 1875–1876 došlo k rozsáhlé přestavbě, kdy byla přistavěna věž. Opravený kostel a rozšířený hřbitov vysvětil biskup Hais, který zde promluvil ke shromáždění čtyř tisíců lidí. Z uvedeného je zřejmé, že kostel je významnou památkou starou asi 750 let.

„Je nepochybně povinností nás současníků tento odkaz předků zachovat v co nejdůstojnějším stavu pro další generace. To se myslím povedlo díky úsilí všech zainteresovaných institucí a občanů obce Slatina,“ uzavřel poslanec Augustin Andrlé.

PaedDr. Mgr. Augustin Andrlé Saylor
<http://www.augustinandrle.cz>

Letem světem

Doporučujeme vaši pozornosti zajímavý rozhovor na serveru *Aktuálně.cz* s lékařkou Helenou Máslovou. „**Novým luxusem je například mít čas, nebrat žádné prášky nebo mít všechny děti s jednou ženou.** To je myslím budoucnost,“ říká dr. Máslová. A má optimistické vyhlídky: „Dnes si lidé pořizují drahá auta, zanedlouho se ale budou chlubit počtem dětí, jež dokáží uživit.“

Skupina poslanců (Chalánková, Nováková, Benda, Andrlé Sylor, Komárek a Kaňkovský) předložila vládě návrh zákona, který má výrazně omezit byznys a svévoli v nakládání s lidskými pohlavními buňkami. **Zákon přišel s myšlenkou zrušení anonymního dárcovství gamet,** což není v evropském prostoru nic nového. Jak říkají odpůrci zákona z řad šéfu reprodukčních klinik, taková legislativa by výrazně omezila průmysl umělého oplození a ubýlo by dárců zejména spermatu (ministr zdravotnictví doslova řekl, že by byl *narušen program umělého oplozování, takže vláda rozhodla, že je proti návrhu tohoto zákona*). Že se toho tito lidé obávají a pokládají to za argument proti přijetí takového zákona, je pochopitelné; že to ale naopak jako nosnou myšlenku pro ukončení či výrazné omezení obchodování s lidmi – jak se zdá – nepřijal např. lidovecký ministr, hlava nebere. **Marian Jurečka po hlasování ve vládě řekl novinářům: „Já si nejsem úplně jist, jestli teď ten poslanecký návrh, tak jak je zpracován, má smysl podpo-**

rovat.“ Návrh zákona v souladu s podobnými normami zajišťuje právo dítěte znát své biologické rodiče (na to pamatuje např. i nová úprava Občanského zákoníku u dětí v adopci) a dává jasné mantinely mj. pro to, aby se vyloučilo nebo minimalizovalo riziko incestu (což se dnes v laboratořích IVF může stát). Zákon vláda nepodpořila v den teroristického útoku v Paříži. Mluví se v té souvislosti o celé řadě svobod a práv, které

Koláž: mimi

byly hrozným atakem islamistů porušeny (zmiňuje se například svoboda slova – ale zkuste si ve Francii říci na oficiální úrovni dnes např. to, že manželství je založeno výhradně na spojení jednoho muže a jedné ženy...). **Nicméně, jedno ze základních práv je i právo na život, které je masivně pošlapáváno právě při výrobě dětí v procesu IVF** (ročně se realizuje více než 15 000 cyklů umělého oplození, při kterých zahynou tisíce počatých dětí).

Katolický týdeník přinesl krásný rozhovor s kardinálem Meisnerem, který na otázku „Jaké hodnoty by křesťané měli v současnosti nejvíc bránit?“ odpovídá: „**Bránit by neměli vůbec, měli by svědčit,** vydávat svědectví, že jsou děti Boží. Neustále dokladat, že jsou Božími obrazy. Že Bůh sám sebe rozpoznal v lidech a zůstává v nich poznatelný. Že hřích nesmí být tak ničivý, aby se Bůh v nás už nepoznával a my nepoznávali Boha. ... **Je pravda, že v první řadě nejsme obránci, nýbrž kazatelé radostné zvěsti. Součástí této zvěsti ovšem je příkazání ,nezabíješ.** Proti lidem, kteří zabíjejí děti a staré lidi, je tedy třeba bojovat... je-li život ohrožen, musím se ho zastat.“

Zůstaneme u tématu – **napište dopis na obranu Mary Wagnerové na kanadskou ambasádu v ČR** (canada@canada.cz nebo Ve Struhách 95/2, Praha 6). Tato statečná dáma byla loni po téměř dvouletém vězení propuštěna na svobodu. Byla odsouzena proto, že se modlila před potratovými klinikami a rozdávala ženám bílé růže, aby je vybídla k zvažování jejich rozhodnutí podstoupit umělý potrat. Soud řekl, že **paní Wagnerová ruší svobodu podnikání a připravuje kliniky o zisky** (což je jistě pravda). Mary Wagnerová po svém propuštění zamířila na pozvání do Polska. Po návratu těsně před Vánoci ji čekal další zatykač. Teď je opět ve vězení. Důvod? Modlila se před potratovou klinikou a rozdávala růže...

-zd-

18. I.	Ne	2. neděle v mezidobí I Sam 3,3b–10,19, Žl 40, I Kor 6,13c–15a,17–20, Jan 1,35–42
19. I.	Po	sv. Máriaus a Marta a jejich synové Žid 5,1–10, Žl 110, Mk 2,18–22
20. I.	Út	sv. Fabián, papež a mučedník, sv. Šebestián, mučedník Žid 6,10–20, Žl 111, Mk 2,23–28
21. I.	St	Památka sv. Anežky, panny a mučednice Žid 7,1–3,15–17, Žl 110, Mk 3,1–6
22. I.	Čt	sv. Vincenc, jáhen a mučedník Žid 7,25 – 8,6, Žl 40, Mk 3,7–12
23. I.	Pá	sv. Ildefons Žid 8,6–13, Žl 85, Mk 3,13–19
24. I.	So	Památka sv. Františka Saleského, biskupa a učitele církve Žid 9,2–3,11–14, Žl 47, Mk 3,20–21

25. I.	Ne	3. neděle v mezidobí Jon 3,1–5,10, Žl 25, I Kor 7,29–31, Mk 1,14–20
26. I.	Po	Památka sv. Timoteje a Tita, biskupů 2 Tim 1,1–8 (Tit 1,1–5), Žl 96, Lk 10,1–9
27. I.	Út	sv. Anděla Mericiová, panna Žid 10,1–10, Žl 40, Mk 3,31–35
28. I.	St	Památka sv. Tomáše Akvinského, kněze a učitele církve Žid 10,11–18, Žl 110, Mk 4,1–20
29. I.	Čt	sv. Sulpicius, biskup Žid 10,19–25, Žl 24, Mk 4,21–25
30. I.	Pá	sv. Martina, panna a mučednice Žid 10,32–39, Žl 37, Mk 4,26–34
31. I.	So	Památka sv. Jana Boska, kněze Žid 11,1–2,8–19, Lk 1,69–75, Mk 4,35–41

Res Claritatis MONITOR – publicistický čtrnáctideník, vydává Res Claritatis. Noviny jsou zaměřeny na osvětu široké veřejnosti v oblasti života a postojů římskokatolické církve jako prevence náboženské nesnášenlivosti a xenofobie. ISSN: 1214-8458. MK ČR E 15474. Adresa redakce: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha, e-mail: redakce@claritatis.cz, číslo účtu: 2400089111/2010. Šéfredaktor: Zdeňka Rybová. Výkonný redaktor: Mgr. Dagmar Kopecká. Redakční rada: Mgr. Roman Cardal, Ph.D., fr. Mgr. Pavel M. Mayer OP, Ing. Josef Mudra, Mgr. Radim Ucháč, Mgr. Ondřej Vaněček. Teologický poradce: fr. Mgr. Pavel M. Mayer OP. Vychází s církevním schválením Arcibiskupství pražského čj.:arc/419/10 ze dne 10. 9. 2010. Nevyžádané příspěvky a materiály se nevracejí.